

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/116/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7919201624
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7919201624.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcu: Okresné stavebné bytové družstvo Trebišov, IČO: 00 175 056, so sídlom v Trebišove, Pribinova 2246/2, za účasti intervenienta na strane žalobcu: L. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom v M., V. XXXX/XX, obaja právne zastúpení JUDr. Valériou Vassovou, advokátkou, so sídlom v Trebišove, Pribinova 2246/2, proti žalovanému: DPS financial consulting, s.r.o., IČO: 46 713 930, so sídlom v Trnave, Mikovíniho 10, zastúpenému PETKOV & Co. s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, o určenie neexistencie záložného práva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trebišov zo dňa 20. augusta 2021 sp. zn. 4C/12/2019

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Trebišov zo dňa 20. augusta 2021 č.k. 4C/12/2019-468.

Žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trebišov (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) rozsudkom zo dňa 20. augusta 2021 č.k. 4C/12/2019 žalobu zamietol (výrok I.) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok II.).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca pôvodne domáhal určenia, že žalovaný nie je oprávnený realizovať výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou tykajúci sa bytu č. 203, na 2.poschodí, vo vchode č. 45 bytového domu súp. č. 822, postavenom na pozemku registra CKN, parc. č. 2554/1, 2554/2, 2554/3, so spoluvlastníckych podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu v podiely 7436/341215, ktorý je zapísaný na LV č. XXXX, v kat. úz. Sečovce. Zároveň navrhol súdu, aby žalovaného zaviazal na úhradu trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že je výlučným vlastníkom predmetného bytu, pričom vlastnícke právo k nemu nadobudol uznesením Okresného súdu Trebišov, sp. zn. 11Er/426/2012, Ex 341/2012 zo dňa 28.12.2012 o schválení príklepu dražby a o schválení rozvrhu výťažku dražby nehnuteľnosti zo dňa 9.12.2013 pri výkone exekučného záložného práva. Je toho názoru, že vlastnícke právo nadobudol zákonným spôsobom a to dražbou konanou dňa 17.12.2012, ktorej platnosť nikto nespochybnil. Podľa žalobcu, žalovaný ako záložný veriteľ nemôže mať platné práva záložného veriteľa, lebo žalovaný je nezákonne zapísaný na liste vlastníctva. Tvrdí, že voči žalovanému nemá žiaden dlh a že s ním nebol v žiadnom právnom vzťahu. Žalovaný mal nadobudnúť pohľadávku zabezpečenú záložným právom na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 16.7.2015 uzavretej medzi pôvodným záložným veriteľom VÚB, a.s. a žalovaným, pričom išlo o pohľadávku voči pôvodnému dlžníkovi - L. M. - bývalý vlastník zálohu z titulu dlhu vzniknutého na základe zmluvy o hypotekárnom úvere č. 001/124493/08-001/000 a zo zmluvy o hypotekárnom úvere č. 001/124493/08-002/000. Žalovaný sa podľa žalobcu domnieval, že sa stal prednostným záložným veriteľom a to ho oprávňuje k

výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou. Žalobca je toho názoru, že zmenou veriteľa v úverovej zmluve dochádza k jej podstatnej zmene, čo sa týka aj záložnej zmluvy a navrhuje skúmať, že či došlo k zákonnému postúpeniu aj záložnej zmluvy na žalovaného. Taktiež je názoru, že záložná zmluva zabezpečovala pohľadávku z úverovej zmluvy so spotrebiteľským charakterom, pričom pohľadávka pôvodného veriteľa už bola podľa neho premlčaná ako aj záložné právo. Vzniesol námietku premlčania výkonu záložného práva. Navrhol vykonať všetky dôkazy vo vyššie uvedených súvislostiach a to aj vzhľadom na spotrebiteľský charakter daných listín. K žalobe a návrhu priložil znalecký posudok (č.l. 8-34); oznámenie o upustení od dobrovoľnej dražby zo dňa 27.6.2016 (č.l. 35); výzvu na poskytnutie súčinnosti a umožnenie ohodnotenia predmetu dražby zo dňa 21.2.2019 (č.l. 36-37); žiadosť dražobnej spoločnosti o oznámenie všetkých skutočností viaznucich na predmete dražby zo dňa 21.2.2019 (č.l. 38-39); objednávka znaleckého posudku zo dňa 21.2.2019 (č.l. 40); Výpis z LV č. XXXX (č.l. 41-48).

3. Žalobca doručil súdu vyjadrenie dňa 5.11.2019, v ktorom navrhol súdu zmenu žaloby tak, že sa domáha toho, aby súd určil, že k opísanej nehnuteľnosti neexistuje záložné právo v prospech žalovaného a taktiež, že zmluva o postúpení pohľadávky z VÚB, a.s. na žalovaného je neplatná. Naliehavosť právneho záujmu na takom určení vidí v tom, že žalovaný mieni realizovať výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou pričom záložné právo v prospech žalovaného podľa žalobcu neexistuje. Rozhodnutím súdu sa tak má odstrániť stav právnej neistoty a to, že či predmetná nehnuteľnosť je zaťažená záložným právom. Výrok, ktorého sa domáha má byť spôsobilým na výmaz záložného práva v katastri. Vo vzťahu k neplatnosti postúpenia pohľadávky uviedol, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 4 písm. b) zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov - Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), lebo VÚB, a.s. postúpila pohľadávku na žalovaného (nebanku) bez súhlasu spotrebiteľa - L. M.. Je taktiež názoru, že VÚB, a.s. nepostupovala v súlade s § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov - o bankách (ďalej len „ZoB“). Podľa žalobcu tak ide o neplatný právny úkon v zmysle § 39 OZ, pričom danú neplatnosť nemožno zhojiť. Z dôvodu neplatnosti predmetnej zmluvy nemohlo tak prejsť ani zabezpečenie pohľadávky vo forme záložného práva na žalovaného. K vyjadreniu priložil doplnenie chýbajúcich listín zo dňa 27.10.2015, oznámenie o postúpení pohľadávky adresované Okresnému úradu Trebišov - žiadosť o vykonanie zmeny, Zmluvu o postúpení pohľadávok, Výpis z LV č. XXXX zo dňa 11.12.2015, oznámenie o postúpení pohľadávky, výzva na poskytnutie súčinnosti zo dňa 9.10.2019 adresovaná žalobcovi a Výpis z LV č. XXXX zo dňa 5.11.2019.

4. Dňa 22.9.2020 bolo súdu doručené oznámenie o vstupe intervenienta - L. M. do konania v zmysle § 82 CSP. Intervenient oznámil, že má na vstupe naliehavý právny záujem a žiadal, aby so žalobcom bolo vytvorené nerozlučné spoločenstvo v zmysle § 77 CSP. Uviedol, že listom zo dňa 19.5.2010 mu VÚB, a.s. oznámila, že zosplatnila zvyšok úveru vo výške 28.124,14 Eur a žiadala zaplatiť celú dlžnú sumu do 10 dní od doručenia výzvy. Danú výzvu prebral 24.5.2010 a teda od 3.6.2010 mala začať plynúť 3 ročná premlčacia doba, ktorá uplynula dňa 4.6.2013. Z uvedeného dôvodu vzniesol námietku premlčania uvedenej pohľadávky. Pohľadávka bola postúpená na základe zmluvy dňa 16.7.2015 kedy už bola premlčaná. Taktiež vzniesol námietku premlčania výkonu záložného práva. Uvedené má preukazovať aj jeho naliehavý právny záujem na takomto určení. K oznámeniu priložil oznámenie o postúpení pohľadávky zo dňa 17.7.2015.

5. Uznesením zo dňa 22.7.2021, sp. zn. 4C/12/2019 súd pripustil zmenu žaloby v časti, ktorou sa žalobca domáha určenia neexistencie záložného práva a v časti, ktorou žiadal doplniť žalobu o ďalší žalobný návrh spočívajúci v určení neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej medzi VÚB, a.s. a žalovaným, súd zmenu nepripustil.

6. Súd považoval za nesporné, že žalobca bol v čase podania žaloby podľa výpisu z LV vlastníkom nehnuteľnosti - bytu č. 203 nachádzajúcim sa na 2. poschodí, byt. domu súp. č. 822, na ulici SNP č. 45, k. ú. Sečovce s prislúchajúcim spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu a v prospech žalovaného bolo zapísané záložné právo. Vlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti mal nadobudnúť žalobca na základe vykonanej exekúcie proti pôvodnému vlastníkovi L. M.. Záložné právo v prospech právneho predchodcu žalovaného - VÚB, a.s. bolo zapísané na základe Zmluvy o úvere uzavretej medzi L. M. a VÚB, a.s.. Záložné právo v prospech žalovaného bolo zapísané na základe zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej medzi VÚB, a.s. a žalovaným. Ďalej za nesporné súd považoval, že žalobca sa obdobnou žalobou v spore tunajšieho súdu sp. zn. 6C/30/2016 a návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhal uloženia zákazu žalovanému vykonať záložné právo.

Rovnako navrhol nariadiť vtedy predbežné opatrenie, ktorým sa domáhal uloženia zákazu vykonať záložné právo do právoplatného skončenia konania v spore tunajšieho súdu sp. zn. 6C/30/2016, v ktorom mala byť riešená otázka existencie záložného práva žalovaného. Tunajší súd nariadil neodkladné opatrenie. Po právoplatnosti neodkladného opatrenia a vyjadrení žalovaného vzal žalobca žalobu v celom rozsahu späť. Žalovaný sa viac krát snažil uspokojiť svoju pohľadávku výkonom záložného práva na dražbe. Záložné právo bolo napokon dňa 4.9.2020 vykonané dobrovoľnou dražbou. Žalovaný od počiatku popieral nárok žalobcu a tvrdí, že podaná žaloba je nedôvodná.

7. Ako sporné otázky súd ustálil: žalovaným namietanú absenciu naliehavého právneho záujmu na žalobcom požadovanom určení a žalobcom namietanú legitimitáciu žalovaného na výkon záložného práva; premlčanie výkonu záložného práva žalovaného a premlčanie dlhu; neexistenciu, resp. zánik záložného práva žalovaného skrz nadobudnutie vlastníckeho práva žalobcu k bytu kúpou bytu na exekučnej dražbe.

8. Súd prvej inštancie aplikoval ust. § 137 písm. c/, § 217 ods. 1, čl. 5 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) a poukázal na to, že všeobecným predpokladom, aby súd žalobe (akéhokoľvek druhu) vyhovel, je skutočnosť, že žalobca má právny záujem na výsledku konania, teda záujem na tom, aby bol vyhovujúci rozsudok pre neho po právnej stránke významný resp. užitočný, aby mal pre neho zmysel. Procesným predpokladom legitimitácie žalobcu pri pozitívnej určovacej žalobe nie je to, že žalobcovi tvrdené právo patrí. Žalobca sa môže domáhať aj určenia ne/práva žalovaného (ktoré ne/existuje voči žalobcovi alebo voči inému ďalšiemu žalovanému), len ak preukáže, že má na takom určení naliehavý právny záujem. Žalobný návrh na určenie, že či tu právo je alebo nie je, je potrebné vykonať tak, aby bolo zrejmé, že súd má určiť aktuálny právny stav (v prítomnom čase). Z uvedeného vyplýva, že nie je možné určovať práva v minulosti, ak tie už zanikli. Platí teda, že rozsudok určuje (ne)existenciu práva ku dňu jeho vyhlásenia s poukazom na § 217 CSP. Žalobca musí naliehavý právny záujem na určení práva preukázať s výnimkou prípadu, kedy právny záujem vyplýva z osobitného predpisu. Právny záujem na určení práva vyplýva z právneho predpisu, ak právny predpis určitú osobu oprávňuje alebo jej ukladá podať bližšie špecifikovanú určovaciu žalobu. Oprávnenie podať takúto určovaciu žalobu zakladá nevyrátiteľnú domnienku, že právny záujem žalobcu je daný. Povinnosť žalobcu preukázať naliehavý právny záujem logicky znamená aj to, že žalobca je povinný uviesť v žalobe skutkové tvrdenia o tom, že naliehavý právny záujem je daný. Na preukázanie týchto tvrdení je povinný navrhnuť dôkazy. Žalobca (v zásade) nemá naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je, ak už k porušeniu práva došlo. Ochrana už porušeného práva môže dosiahnuť žalobou na plnenie či inou žalobou alebo iným právnym nástrojom. S poukazom na doktrínu preventívneho charakteru určovacej žaloby možno tvrdiť, že žalobca má naliehavý právny záujem vtedy, ak k porušeniu jeho práva zatiaľ nedošlo, avšak jeho právo je neisté alebo ohrozené. Stav tejto neistoty alebo ohrozenia možno preventívne odstrániť tým, že bude existovať rozhodnutie súdu o neexistencii daného práva. Naliehavosť nie je daná, ak má žalobca k dispozícii iný spôsob ochrany tvrdeného práva.

9. S ohľadom na vykonané dokazovanie súd prvej inštancie konštatoval, že u žalobcu v súčasnosti (t.j. v čase rozhodovania) nie je daný naliehavý právny záujem na určení, že záložné právo žalovaného neexistuje, lebo záložné právo bolo ku dňu rozhodovania súdu (20.8.2021) vykonané dobrovoľnou dražbou (4.9.2020). Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal súdu existenciu naliehavého právneho záujmu aj po vykonanej dražbe. Okrem toho nie je daný osobitný právny predpis, z ktorého by vyplýval právny záujem žalobcu a ktorý by procesne legitimoval nárok žalobcu. Ani sám žalobca neuviedol súdu právny predpis, z ktorého by vyplýval jeho právny záujem. Rovnako netvrdil a nepreukázal skutočnosti, z ktorých by vyplývalo, že súd v danom prípade nemá povinnosť skúmať naliehavý právny záujem.

10. Na podporu uvedeného súd dodal, že žalobca sa už domáhal určenia neexistencie záložného práva žalobou podanou na tunajšom súde v konaní sp. zn. 6C/30/2016, čo vyplýva aj zo zhodných tvrdení strán sporu. Žalobca po nariadení neodkladného opatrenia, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou do právoplatného skončenia konania o určení neexistencie záložného práva žalovaného v konaní sp. zn. 6C/30/2016 vzal bez uvedenia dôvodu žalobu v celom rozsahu späť. Žalobca tak zavinil zastavenie konania a zároveň prejavil tým jeho nezáujem na definitívnom určení súdom o otázke, že či existuje záložné právo v prospech žalovaného. Opakované podanie žaloby a hlavne návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia je podľa súdu potrebné hodnotiť ako konanie v rozpore s čl. 5 CSP. Uvedené konanie je zjavným zneužitím práva zo strany žalobcu, ktoré nepožíva právnu ochranu, keďže žalobca danými žalobami a návrhmi bráni žalovanému vykonať jeho

záložné právo zapísané na LV, pričom jeho úkony v konaní evidentne smerujú k oddialeniu rozhodnutia súdu a nie preukázaniu jeho tvrdení a nároku.

11. Ďalej súd poukázal na to, že zamietnutie žaloby pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu nezakladá prekážku rozhodnutej veci a uvedené taktiež nebráni žalobcovi využiť iné relevantné právne prostriedky na ochranu jeho práva, ktorého sa domáha v tomto konaní. Zo zistení súdu prostredníctvom lustrácií v súdnom registri ako aj z tvrdení žalobcu pritom vyplynulo, že žalobca sa už domáha určenia neplatnosti dražby, ktorou bolo vykonané záložné právo žalovaného. Žalobca tak využil žalobu v zmysle § 137 písm. d) CSP ako nástroj na ochranu jeho práva, ktoré vyplýva priamo zo zákona o dobrovoľných dražbách, pri ktorom nie je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem.

12. Vo vzťahu ku konaniu o neplatnosť dražby vedeného na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 4C/68/2020 súd uviedol, že tam môžu byť riešené aj otázky neplatnosti záložnej zmluvy a iné súvisiace skutočnosti vymedzené v § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov - o dobrovoľných dražbách (ďalej len „ZoDD“). Výsledok konania o neplatnosti dražby bude potom aj výsledkom o otázke, ktorá sa rieši v tomto konaní. Hocijako by skončilo konanie o neplatnosť dražby, tak toto konanie už nemá význam, pretože ak by bola žaloba zamietnutá tak je nepochybné, že žalovaný mal záložné právo a ak by súd žalobe vyhovel tak je jasné, že dražba sa konať nemala.

13.1. Nad rámec uvedeného záveru sa súd v odôvodnení vysporiadal aj s námietkami žalobcu ohľadom legitímácie žalovaného na vykonanie záložného práva, premĺčanie dlhu a výkonu záložného práva, ako aj o zániku záložného práva žalovaného vykonaním exekučnej dražby žalobcom.

13.2. Súd poukázal na to, že v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách účinného ku dňu postúpenia pohľadávky nebolo povinnosťou VÚB, a.s. mať súhlas spotrebiteľa (intervenienta) na postúpenie pohľadávky na žalovaného, ani povinnosť spotrebiteľovi osobitne oznamovať postúpenie pohľadávky. Žalovaný pritom preukázal prehľadom splátok a výzvami na zaplatenie dlžnej sumy spolu s upozornením na možnosť zosplatenia úverov (spolu s doručenkami, že intervenient bol v omeškaní so splácaním viac ako 90 dní a že ani po výzvach dlžnú sumu nespĺcal. Zároveň dodal, že uvedené ustanovenie v súčasnom znení má chrániť spotrebiteľa a nebolo úmyslom zákonodarcu, aby toto ustanovenie bolo zneužívané v prospech súdnej ochrany obchodných spoločností, či družstiev. Napokon súd poukázal na tú skutočnosť, že aj keď žalobca tvrdí, že spotrebiteľ bol obidený tým, že bez jeho vedomia bola postúpená pohľadávka na žalovaného, sám nadobudol vlastníctvo k bytu spotrebiteľa (intervenienta) kúpou bytu na exekučnej dražbe.

13.3. Vo vzťahu k námietke premĺčania súd aplikoval ust. § 100 ods. 1,2, § 101, § 103 a § 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka (OZ), pričom sa plne stotožnil s názorom žalovaného zdôrazniac, že namietať premĺčanie dlhu môže len záväzkový dlžník a namietať premĺčanie výkonu z akcesorického vzťahu (v danom prípade výkon záložného práva) môže len záložca. Zároveň zdôraznil, že sa ne môže premĺčať právo z akcesorického vzťahu skôr, akoby sa premĺčalo právo z primárneho právneho vzťahu, pričom žalobca v danom prípade nepreukázal, že bol premĺčaný dlh a že záväzkový dlžník vzniesol danú námietku. Uzavrel, že v danom prípade bola námietka premĺčania vznesená oneskorene, lebo v čase jej riadneho vznesenia už bolo záložné právo vykonané. Keďže žalobca do vykonania záložného práva nevzniesol námietku premĺčania riadne a nepreukázal súdu premĺčanie dlhu a vznesenie námietky premĺčania dlhu záväzkovým dlžníkom, súd túto námietku vyhodnotil ako neúčinnú.

13.4. Z poslednej námietky žalobcu a ním naznačenej argumentácie súd dedukoval, že žalobca veľmi stručne súdu naznačil, že nadobudol vlastnícke právo k spornému bytu kúpou na exekučnej dražbe. Žalobca dané tvrdil bez toho, aby výslovne namietal, že daná skutočnosť má vplyv na výkon záložného práva žalovaného a bez predloženia či navrhnutia akéhokoľvek relevantného dôkazu, z ktorého by vyplývalo, že nadobudnutím vlastníckeho práva žalobcu kúpou na dražbe došlo k zániku záložného práva žalovaného alebo jeho právneho predchodcu. Súd tak musí konštatovať, že žalobca si v tejto súvislosti nespĺnil dostatočne jeho povinnosť tvrdenia a už vôbec nie jeho povinnosť preukázania jeho tvrdení. Žalobca neunesol bremeno tvrdenia, ani dôkazné bremeno. Vo vzťahu k neuneseniu dôkazného bremena zo strany žalobcu s poukazom na vyššie citované princípy, na ktorých stojí CSP, je nutné dodať, že súd nemôže nahrádzať či suplovať sporovú stranu v navrhovaní a vyhľadávaní dôkazov, keďže by tým zo strany súdu mohlo dôjsť k porušeniu princípu rovnosti strán sporu (rovnosti zbraní). Zároveň je potrebné poukázať aj na princíp formálnej pravdy, ktorá je jedným zo základných princípov súčasného civilného procesného kódexu, ktorá kladie dôraz na preukázovanie tvrdených skutočností bez ingerencie súdu, teda bez toho, aby súd navrhoval dôkazy. Súd tak rozhodne v prospech tej strany, ktorá preukáže svoje tvrdenia potrebné pre posúdenie sporu bez toho, aby súd z vlastnej iniciatívy vyhľadával dôkazy

o skutočnom skutkovom stave veci. Strany sporu sú tie, ktoré musia byť aktívne a musia preukazovať dôkazmi svoje tvrdenia. Strany sporu sú zodpovedné za rozsah zisteného skutkového stavu s ohľadom na tvrdenia a dôkazy, ktoré predkladali. Pre rozhodnutie súdu je podstatný skutkový stav produkovaný stranami sporu bez ohľadu na skutočný skutkový stav veci.

14. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1,2 CSP a žalovanému, ktorý mal v konaní plný úspech priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, pretože žalobca počas konania neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali aplikáciu ust. § 257 CSP a ani súdu z obsahu spisu a vykonaného dokazovania takéto dôvody nevyplývali.

15. Proti uvedenému rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. a/, b/, d/, e/, f/, g/ a h/ CSP a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Žalobca má za to, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietal, že súd vôbec nevykonával dokazovanie, a to napriek tomu, že žalobca pred prvým pojednávaním predložil niekoľko písomných podaní a návrhy na vykonanie dokazovania. Poukázal na to, že súd prvej inštancie na začiatku prvého pojednávania vykonával predbežné posúdenie tak, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na tomto konaní a následne už nevykonával dokazovanie. Žalobca sa so záverom súdu o neexistencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení nestotožňuje, naopak má za to, že má naliehavý právny záujem na určení neexistencie záložného práva, ktoré žalovaný ako navrhovateľ dražby napriek prebiehajúcemu sporu dňa 4.9.2020 vykonával. Žalobca sa domnieva, že pokiaľ by súd dokazovanie vykonával a zaoberal sa aj otázkou výkonu prednostného záložného práva žalobcom a uplatnením ust. § 151ma ods. 3 OZ, dospel by k inému záveru. Žalobca ďalej poukázal na skutočnosti, ktoré uvádzal v priebehu konania zdôrazniac, že zákonné záložné právo má prednosť pred akýmkoľvek iným záložným právom iného záložného veriteľa, a to aj vtedy, ak je na liste vlastníctva zapísané ako ďalšie v poradí. V tejto súvislosti poukázal na rozsudky NS SR 1Sžo/26/2008 a 10Sžr/144/2012, ako aj niektoré rozhodnutia Krajského súdu Trnava, Prešov a Košice. Dôvodil, že určenia neexistencie záložného práva sa domáhal jeden rok pred výkonom dražby, kedy podľa neho mal naliehavý právny záujem na požadovanom určení a ten preto podľa neho trvá.

17.1. K podanému odvolaniu sa žalovaný vyjadril písomne tak, že napadnutý rozsudok považuje za vecne správny a zákonný, vychádzajúci zo správneho zistenia skutkového stavu a zároveň zo správneho právneho posúdenia súdom zisteného skutkového stavu. Rozsudok a ani konanie, ktoré mu predchádzalo nie je zaťažené žiadnou vadou, preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil. Podľa žalovaného súd prvej inštancie jasne formuloval svoje závery a úvahy, ktorými sa riadil a z odôvodnenia rozsudku jasne vyplývajú odpovede na všetky otázky, ktoré boli pre rozhodnutie podstatné. Súd sa teda riadne vysporiadal so všetkými pre rozhodnutie podstatnými okolnosťami a adekvátne zdôvodnil svoj procesný postup v súlade s konštantnou judikatúrou ESLP.

17.2. K podstatnej otázke ne/existencie naliehavého právneho záujmu poukázal na stanovisko Najvyššieho súdu SR, ktorý konzistentne a dlhodobo uvádza, že rozsudkom nemožno zásadne určiť existenciu (prípadne neexistenciu) právneho vzťahu alebo práva za dobu minulú (sp. zn. 2Cz/18/85, 1Cdo/76/93, 2Cdo/135/96, 2Cdo/32/1998, 2Cdo/131/2006, 1Cdo/91/2006) a výrok súdu v konaní o určovacej žalobe musí zodpovedať právnomu vzťahu v prítomnom čase (t.j. v čase vyhlásenia rozsudku). Pre rozsudok nemôže byť rozhodujúci stav, ktorý tu už nie je (2Cdo/76/02). Poukázal aj na rozsudok NS SR sp. zn. 5Cdo/224/2008, ktorý sa výslovne venoval otázke neprípustnosti žaloby o určenie, že záložné právo (v minulosti) zaniklo. Najvyšší súd tu zdôraznil, že naliehavosť právneho záujmu predpokladanú v ust. § 80 písm. c/ OSP sa musí vždy skúmať v súvislosti s petitom, ktorý navrhovateľ v návrhu na začatie konania uplatnil (napr. rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo/131/2006).

17.3. V danom prípade medzi stranami sporu nebolo sporné, že dňa 4.9.2020 žalovaný vykonával záložné právo vo forme dobrovoľnej dražby, na ktorej bol záloh vydražený, z čoho je zrejmé, že v čase vyhlásenia rozsudku záložné právo žalovaného neexistovalo, keďže v minulosti určite zaniklo. Na strane žalobcu od 4.9.2020 preto neexistoval naliehavý právny záujem na určení voči žalovanému, že záložné právo v súčasnosti neexistuje.

17.4. Uvedenú otázku súd prvej inštancie správne posúdil a zároveň správne v súlade so zásadou hospodárnosti konania nevykonával dokazovanie. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/91/2006, kde Najvyšší súd SR vyjadril názor, že v prípade nepreukázania

naliehavého právneho záujmu na určení je nadbytočné a v rozpore s hospodárnosťou konania zaoberať sa hmotnoprávnou stránkou veci. Súd prvej inštancie sa preto neodchýlil svojim procesným postupom - nevykonaním dokazovania od záverov najvyššej súdnej autority. Naopak postupoval správne a hospodárne.

18. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. a/, b/,d/,e/,f/,g/ a h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

19. Rozsudok je vo výroku vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods.1 CSP potvrdil.

20. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 18.októbra 2022 o 09.15 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 202, II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 11.10.2022 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1,3 CSP.

21. Žalobca uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods.1 písm. a/,b/,d/,e/, f/,g/ a h/ CSP, t.j. neboli splnené procesné podmienky (a), súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (b), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (d), súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (e), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f), zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené (g), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h).

22. Odvolací súd dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody neboli naplnené.

23. Procesné podmienky pre konanie a rozhodovanie súdu boli splnené (pričom žalobca ani nešpecifikoval, ktorá podmienka mala absentovať). Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v dostatočnom rozsahu pre náležité zistenie skutkového stavu (potrebné pre posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu), vykonanie ďalších dôkazov nebolo potrebné. Vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie a zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver. Odvolací súd nezistil žiadne vady, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci ani taký nesprávny procesný postup, ktorý by znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces

24. Žalobca v odvolaní argumentuje skutočnosťami, ktoré uvádzal už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní daného sporu, preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

25. Súd svoje úvahy, ako dospel k svojim záverom, podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na zistený skutkový stav a právne predpisy, ktoré aplikoval a odôvodnenie rozsudku dáva odpoveď na odvolacie námietky žalobcu.

26. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozsudku, na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP) a na zdôraznenie správnosti napadnutého odvolací súd uvádza nasledovné:

27. Podstatou odvolacích námietok je posúdenie ne/správnosti záverov súdu o neexistencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (určení neexistencie záložného práva) a nevykonania dokazovania v dôsledku záveru o neexistencii naliehavého právneho záujmu.

28. Predmetom konania po pripustení zmeny žaloby bolo určení neexistencie záložného práva v prospech žalovaného. Medzi stranami sporu pritom nebolo sporným, že dňa 4.9.2020 žalovaný vykonal záložné právo vo forme dobrovoľnej dražby, na ktorej bol záloh vydražený.

29. Podľa § 137 CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

a.) splnení povinnosti,

b.) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,

c.) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu alebo

d.) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

30. Podľa § 217 ods. 1 CSP pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania tým nie sú dotknuté.

31. V danom prípade sa žalobca domáhal určenia neexistencie záložného práva, t.j. domáhal sa určenia, že tu právo nie je, a preto v súlade s § 137 psím. c/ CSP súd prvej inštancie správne ako prvé skúmal, či je daný naliehavý právny záujem na takomto určení, resp. či naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, pretože to vyplýva z osobitného predpisu.

32. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že jednak nie je daný osobitný právny predpis, z ktorého by vyplýval právny záujem žalobcu na požadovanom určení a ktorý by procesne legitimoval nárok žalobcu. Zároveň správny je aj záver súdu o neexistencii naliehavého právneho záujmu vzhľadom na nespornú skutočnosť, že záložné právo bolo vykonané dobrovoľnou dražbou dňa 4.9.2020, a teda neexistuje.

33. Odvolací súd v zhode so žalovaným poukazuje na ustálenú rozhodovaciu prax súdov a najmä Najvyššieho súdu SR, ktorá ustálila, že existenciu, resp. neexistenciu právneho vzťahu alebo práva nemožno určovať za dobu minulú, ani do budúcnosti, ale pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav, ktorý tu je v čase rozhodovania (teda nie stav minulý). Konkrétne napr. na rozsudok sp.zn. 5Cdo 224/2008 Najvyššieho súdu SR, kde dovolací súd vychádzal z úvahy, že existencia (prípadne neexistencia) právneho vzťahu alebo práva nemôže byť určená za dobu minulú a ani do budúcnosti. Vyplýva to jednak z gramatického výkladu ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. pripúšťajúceho iba určenie, či tu právny vzťah alebo právo „je alebo nie je“ (nie určenia, či tu právo „bolo“ alebo „nebolo“) a jednak z ustanovenia § 154 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého je pre rozsudok rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Treba zdôrazniť, že naliehavosť právneho záujmu predpokladanú v ustanovení § 80 písm. c/ O.s.p., sa musí vždy skúmať v súvislosti s petitom, ktorý navrhovateľ v návrhu na začatie konania uplatnil (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. marca 2007 sp.zn. 2 Cdo 131/2006). Odvolací súd má za to, že uvedené závery možno aplikovať aj na ustanovenie § 137 písm. c/ CSP (nakoľko sa jedná o zhodné znenie vo vzťahu k „určeniu, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je“) v spojení s § 127 CSP (ktoré zodpovedá § 154 ods.1 O.s.p.).

34. Pre úplnosť je potrebné poukázať aj na tú skutočnosť, že žalobca sa v čase rozhodovania súdu prvej inštancie (a aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu) už v inom konaní domáha určenia neplatnosti dražby, ktorou bolo vykonané záložné právo žalovaného, čím žalobca využil nástroj na ochranu jeho práva, ktoré vyplýva priamo zo zákona o dobrovoľných dražbách (pri ktorom nie je potrebné preukazovať naliehavý právny záujem), pričom v rámci tohto konania bude možné ako predbežnú otázku riešiť aj existenciu záložného práva v čase vykonania dražby (t.j. posúdiť legitímáciu žalovaného na vykonanie záložného práva).

35. S poukazom na správne závery súdu o nedostatku existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, odvolací súd považuje za správny aj procesný postup súdu prvej inštancie, pokiaľ s poukazom na hospodárnosť konania nevykonal ďalšie dokazovanie, ktoré nemohlo ovplyvniť závery súdu o neexistencii naliehavého právneho záujmu, a preto by bolo jednoznačne nadbytočné a nehospodárne. Vzhľadom na uvedené odvolací súd považoval za nedôvodné odvolacie námietky žalobcu vzťahujúce sa na nevykonanie ďalšieho dokazovania súdom prvej inštancie.

36. Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods.1 CSP potvrdil.

37. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP. Žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný, preto mu nevznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania, takýto nárok vznikol úspešnému žalovanému, preto odvolací súd rozhodol tak, ako je to uvedené v enunciacie tohto rozhodnutia.

38. Krajský súd v Košiciach rozhodol v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).